

Nytt fra FHI

Mari Steinert,
Avdelingsdirektør

*Avdeling for skadedyrkontroll
Folkehelseinstituttet*

Høst 2023

Endringer FHI

- Omorganisering: Avdeling for skadedyrkontroll
- Område for klima og miljø
- Nedbemanning
- Kutt

Forskrift om skadedyrbekjempelse

- Innspill til endringer
- Helse- og omsorgsdepartementet har ikke hatt tid til å vurdere våre innspill
- Men det er andre store endringer på gang

Omorganisering av den sentrale helseforvaltningen

- Rapport RNB (revidert nasjonal budsjett)
- Høring om lovendringsforslag

Foreslåtte endringer:

- Myndighetsfunksjon: godkjenning av skadedyrbekjempere flyttes til Helsedirektoratet
- Endringer i smittevernloven

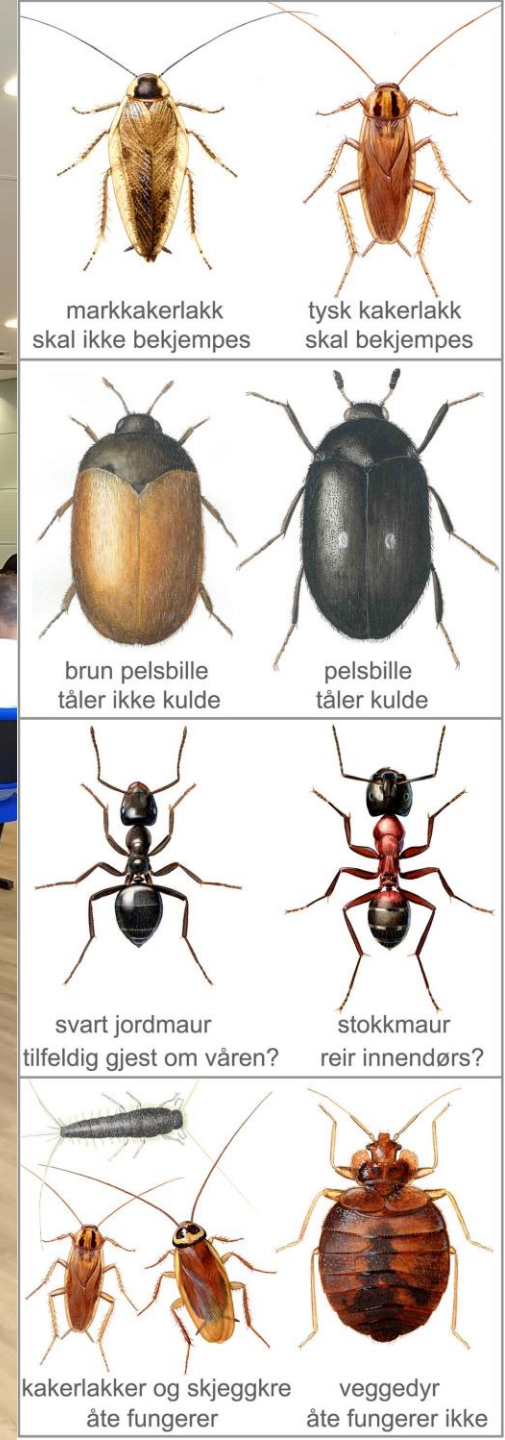
Nasjonal tilsynskampanje

- Skadedyrbekjempelser i barnehager og skoler
- Tilsyn med den enkelte skadedyrbekjemper
- Nemfo, Nettverk for miljørettet helsevern er ansvarlige for kampanjen
- Erfaring fra tilsynskampanje med skadedyrbekjempere i Oslo kommune
- Kommunen er tilsynsmyndighet

Hovedkurs

- Foregår i Ski
- Større fokus på protokollføring
- Færre påmeldte til kurs i år

Protokoller i praksisopplæring

Godkjenning av skadedyrbekjempere

- Vi har avdekket tilfelle av dokumentforfalskning
- Tilfeller med protokoller som er pyntet på

Protokoller som sendes til godkjenningsmyndighet skal være ekte protokoller

Konsekvens

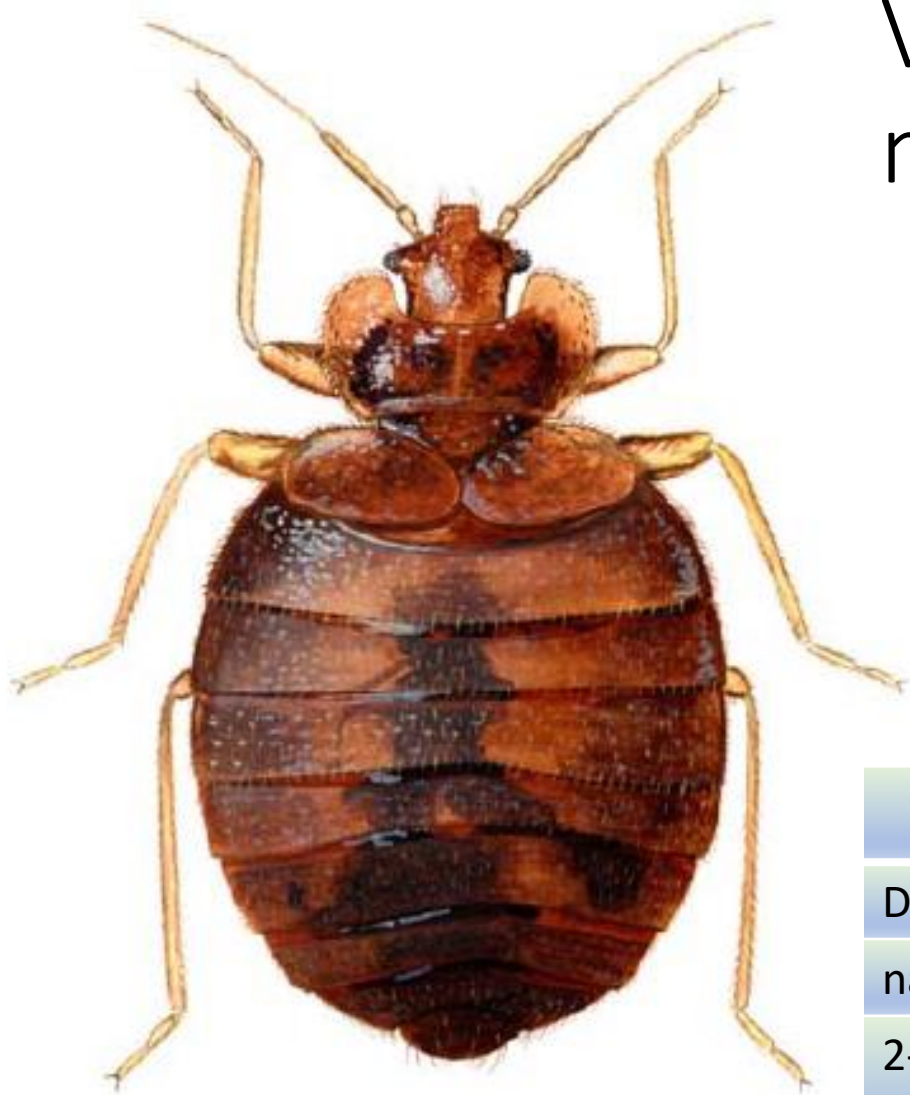
- Veilederrollen må i større grad ansvarliggjøres
- Vi kommer til å gjøre stikkprøver

Fornyingskurs

- Vi har hatt mange på kurs i 2023
- Har gjort et forsøk på endringer med eksamen på dyr – skal evalueres
- Mer gruppearbeid

Veggedyrprosjekt – forbedre metoder for bekjempelse

- Tester varme, CO₂ og tørkepulver
- Tørkepulver: effekt og risiko
- Krystallinsk silika vs. amorf silika
- Formulering: pulver vs. spray

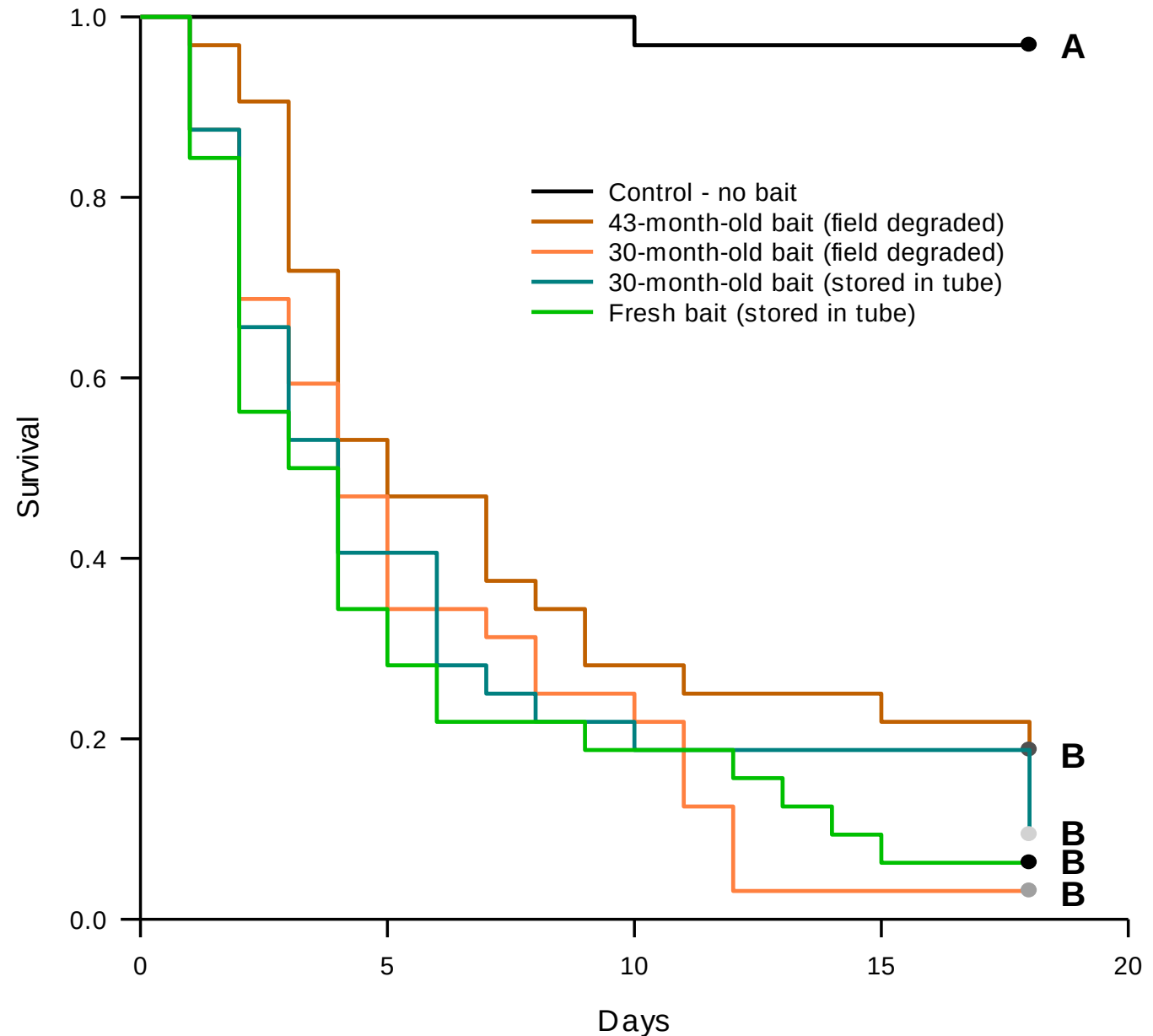
Krystallinsk silika	Amorf silika
Diatoméjord/kiselgur	Silisiumdioksid/kvarts
naturlig	syntetisk
2-3 uker før 100% dødelighet	2-7 dager før 100% dødelighet

Skjeggkre forskning

- Studert gammelt åte vs. fersk åte
- 4 år gammelt åte fungerer like bra
- Så lenge åten er plassert riktig

Survival Analysis

Gnagerprosjekt

- 2-årig kunnskapsprosjekt – oppstart 1. september 2023
- Styringsgruppe: deltakere fra FHI og NHF
- Prosjektleder: Mari Steinert (FHI)
- Faggruppe: deltakere fra FHI, skadedyrbransjen, Miljødirektoratet, Boligbygg Oslo KF (BBY) og Oslo kommunes eiendomsforetak, Oslobygg KF

Gnagerprosjekt - bakgrunn

- Gnagere – mus og rotter – utgjør et betydelig problem både nasjonalt og globalt
- Mange gnagerbekjempelser foregår årlig
- Endring i tilnærming til gnagerbekjempelser: tradisjonelle metoder er utfordret
- Restriksjoner for bruk av gift og ny teknologi
- Dreining mot en grønn profil i firmaer og blant bestillere av deres tjenester
- Mange kunnskapshull

Hva vet vi om metoder for gnagerbekjempelser

- Sentralt: substitusjonsprinsippet og integrert skadedyrkontroll (IPM).
- Tradisjonelt mest anvendt metode giftbruk, så fellebruk, så endringer i miljøet
- Mindre fokus på forebygging og overvåkning
- Uten noen enhetlig standard for metodevalg

Metodevalg bør være basert på vitenskapelig og dokumentert kunnskap, samt praktisk og profesjonell situasjonsforståelse

Hovedmål:

Forbedret kunnskapsbasert forebygging og bekjempelse av gnagere i tråd med substitusjonsprinsippet.

Gnagerhåndtering

- Hvilke metoder blir brukt?
- Hvor mange og hva slags gnagerbekjempelser foregår årlig?
- Hvor mye rodenticider blir brukt i Norge årlig?
- Hva er bærekraftig når det kommer til bekjempelse av gnagere?
- Hva er effektene av ulike metoder og sammenligning mellom disse?
- Hvorfor bør man ta i bruk ny teknologi og mer miljøvennlige tilnærminger?
- Hvordan vil en erfaren skadedyrbekjemper løse ulike gnagerproblemer i ulike miljøer?

Gjennomføring og metode

1. Litteraturgjennomgang av alle internasjonale vitenskapelige arbeider som omhandler gnagerbekjempelse
2. Beskrive situasjonen i Norge:
Kvantifisere gnagerbekjempelser og giftbruk i norske miljøer blant ulike kundegrupper
3. Intervjue teknikere for å beskrive situasjonsbetinget forebygging og bekjempelse av gnagere, samt spesifisere fordeler og ulemper

Samfunnsnytte og verdiskapning

- Mer bærekraftige bekjempelser ved å hindre unødig bruk av ressurser, arbeidskraft og gift
- Synliggjøre profesjonaliteten til skadedyrbransjen
- Øke bestillerkompetansen til alle som kjøper skadedyrbekjempelser
- Bidra til å skape holdningsendringer i samfunnet
- Være et foregangsland - bidra til mer helse- og miljøvennlig gnagerhåndtering i andre deler av verden
- Fremme fordelene ved å jobbe forebyggende
- Fremme helse ved å redusere smittefare, bedre psykisk helse og redusere eksponering for gift blant mennesker og dyr

Leveranser

- **FHI-rapport**
 - ✓ Kunnskapshull, bedre metodevalg
- **«Veileder» og økt bestillerkompetanse**
 - ✓ forebyggende tiltak og bekjempelser av gnagere
 - ✓ «steg-for-steg» sjekkliste for sikring av bygg
- **Vitenskapelige publikasjoner**
 - ✓ Informasjon som kommer frem i prosjektet

Takk!

